

Опитът с предприсъединителните програми е полезен при усвояването на Структурните фондове

С членството си в Европейския съюз България получи възможността да усвои до 7 млрд. евро за периода 2007 – 2013 г., които да инвестира в различни приоритетни области, записани в седемте оперативни програми (ОП). Условията за получаване на субсидии от Структурните фондове и Кохезионния фонд са нови за страната ни, но опитът, придобит с усвояването на предприсъединителните фондове, ще бъде полезен.

Съществуват няколко съществени **разлики** между предприсъединителните инструменти и СФ (описани в таблицата). За разлика от предприсъединител-

ните инструменти, при СФ страните-членки задължително поемат предварителния контрол върху избора на проекти за финансиране, одобряването на тръжни документи и сключването на договори. Максималният процент на финансовото подпомагане от КФ за даден проект е 85%, докато по ИСПА беше 75%.

Предприсъединителните инструменти са изключително проектно ориентирани. Например по ИСПА проектите се одобряват един по един, като за всеки се изисква отделно финансово решение на Европейската комисия. Структурните инстру-

менти са изключително програмно ориентирани и всеки кандидатстващ с проект трябва да доказва, че допринася за постигането на общата цел на съответната програма и по-конкретно - за изпълнението на някои от нейните приоритети.

При предприсъединителните инструменти има авансови плащания в рамките на помощта от ЕС, одобрена за даден проект. При Структурните фондове почти цялата част от плащанията трябва да се извършва от държавата или от самия бенефициент, след което ЕС ще възстановява допустимите извършени разходи.

Разлики между предприсъединителните и Структурните фондове

Предприсъединителни програми	Структурни фондове (СФ)
Средствата по предприсъединителните програми имат за цел да подпомагат държавата за изпълнението на критериите за членство.	Структурните инструменти целят премахването на икономически и социални различия между регионите в ЕС.
При провеждането на тръгове се прилага Практическото ръководство на Европейската комисия PRAG и документацията е на английски език.	При провеждането на тръгове се прилага българското законодателство и документацията е на български език.
Европейската комисия осъществява предварителен, междинен и последващ контрол в процеса на изпълнение на проектите.	При СФ контролните функции са делегирани на държавата-членка; прилага се т.нар. принцип на субсидиаритет - проблемите се решават на най-ниското възможно ниво.
Структури на управление	
Функции на Изпълнителните Агенции (ИА): <ul style="list-style-type: none"> - Провеждане на тръжни процедури - Сключване на договори - Мониторинг на изпълнението - Финансово управление - Извършване на плащания 	Функции на Управляващите органи: <ul style="list-style-type: none"> - Програмиране - Мониторинг на изпълнението - Финансово управление и контрол Функции на Междинното звено (МЗ): <ul style="list-style-type: none"> - Провеждане на първоначален подбор на проектните предложения - Контрол на изпълнението - Контакт с бенефициентите и плащания до тях
Мониторинг на процеса	
Секторни подкомитети за наблюдение по ФАР и ИСПА <ul style="list-style-type: none"> - Делегацията на ЕК, Националният координатор на помощта, Националният ръководител, Изпълнителните агенции, Социално-икономическите партньори - Мониторинг на проектите - Взема решения за преразпределяне на средства, промяна на проектни фишове /за програма ФАР/ 	Комитети за Наблюдение на Секторните ОП <ul style="list-style-type: none"> - Управляващият орган на ОП, Междинните звена, Централното координационно звено, Сертифициращият орган, Социално-икономическите партньори - Мониторинг на програмата - Приема критериите за избор на проекти - Приема годишен план за изпълнение на програмата - Взема решение за прехвърляне на средства от един приоритет в друг
Програмиране и проектен подход	
Програмиране на проекти чрез изготвяне на проектни фишове, които формират финансови споразумения с Европейската комисия за отделни проекти или група от проекти (в случая на ФАР) със срок на изпълнението n+2 (в случая на ФАР – със срок на договаряне n+2 и срок на изпълнение n+3).	Изготвяне и договаряне с Европейската комисия на оперативни програми, които формират инвестициите в определен сектор за 7 годишен период, като при разпределянето на средствата по години се прилага принципът n+2, който включва освен договаряне, изпълнение и разплащане (периодът 2007 – 2010 ще бъде преходен и ще се прилага принципът n+3. Този принцип ще се прилага включително и за големите инфраструктурни проекти).
Организация на разработка и одобряване на проектни предложения	
<ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне на проектен фиш – който има различни компоненти – туининг, техническа помощ, инвестиционен компонент, грантова схема. Одобрение от секторния координатор/ръководител (в случая с ИСПА); от Националния координатор; от Европейската комисия. - Провеждане на тръжна процедура от ИА след подписване на ФС: обявяване на набиране на предложения по грантови схеми; избор на изпълнител на проекта и сключване на договор. 	<ul style="list-style-type: none"> - След одобряване на програмата се публикува обява за набиране на проектни предложения по дадена Операция или приоритет на ОП. Проектното предложение се разработва от бенефициента, който го представя в междинното звено, МЗ прави оценка на съответствие по технически показатели и препраща на УО. УО свиква Комитет за избор на проекти, който дава оценка на проектните предложения и ги представя за одобрение на УО. УО взема крайното решение за одобряване на проектите (с изключение на големите инфраструктурни проекти) и уведомява МЗ, което трябва да информира бенефициента. - В рамките на проекта бенефициентът е задължен да извърши процедура за избор на изпълнител на проекта съгласно българското законодателство.
Помога за потенциалните бенефициенти	
<ul style="list-style-type: none"> - Процедурни правила за координиране на подготовката и изпълнението на програма ФАР - Ръководство за програмиране - Ръководство по ИСПА на Европейската комисия и вътрешни процедурни правила за управление на мерките по ИСПА 	<ul style="list-style-type: none"> - Всеки УО ще разработи и публикува Наръчник за управлението на програмата - Централното координационно звено е изготвило Общ наръчник за управлението и изпълнението на СФ в България - Насоки за кандидатстване по всички типове грантови схеми